

Regeringskansliet
(Näringsdepartementet)
103 33 Stockholm

Remiss: Kompletteringar av barlastvattenlagen (2009:1165)

De föreslagna ändringarna i barlastvattenlagen innebär att två nya bemyndiganden införs i lagen. Det första bemyndigandet syftar till att utöka möjligheten att inspektera utländska fartyg i fall när förutsättningarna i lagens 5 kap 7 § tredje stycket inte är uppfyllda. Dessa förutsättningar för utökad kontroll är uppfyllda om fartyget saknar giltigt certifikat, eller om det finns grundad anledning att anta att fartygets eller dess utrustnings kondition inte väsentligen motsvarar uppgifterna i certifikatet, eller om befälhavaren eller besättningen inte känner till de viktigaste procedurerna ombord för hantering av barlastvatten eller inte har genomfört dessa procedurer.

Av lagens 5 kap 7 § andra stycket följer att inspektioner av utländska fartyg i normalfallet, dvs. när förutsättningarna för utökad inspektion inte är uppfyllda, ska begränsas till 1. granskning av certifikat om hantering av barlastvatten, 2. kontroll av barlastvattendagboken, och 3. stickprovsundersökning av fartygets barlastvatten. Den föreslagna ändringen innebär att regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer får besluta att mer omfattande inspektioner är tillåtna även om de särskilda förutsättningarna i tredje stycket inte är uppfyllda.

Det andra bemyndigandet som föreslås införs i lagen innebär att regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och ärendehandläggning enligt barlastvattenlagen och föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

Juridiska fakultetsnämnden har inget att invända mot den senare av dessa ändringar, vars huvudsakliga syfte är att anpassa avgiftsbemyndigandet till vad som i övrigt gäller inom Transportstyrelsens verksamhetsområde.

Vad gäller de ökade möjligheterna att inspektera utländska fartyg konstaterar fakultetsnämnden att det är omöjligt att i detta skede uttala sig om de materiella konsekvenserna av den föreslagna ändringen eftersom de är beroende av innehållet i de föreskrifter som ska meddelas i enlighet med bemyndigandet. Fakultetsnämnden vill också påminna om att enligt IMO:s riktlinjer för hamnstatskontroll (Resolution MEPC.252(67))

Juridiska fakultetsnämnden

avseende ballastvattenkonventionen ska en inledande kontroll, dvs en sådan som genomförs utan att förutsättningarna för en utökad kontroll är för handen, bland annat innefatta en visuell kontroll av vilket skick fartyget, dess utrustning och anordningar som anges i ballastvattenplanen, befinner sig i. Vidare ska det ingå kontroll av att utsedda befäl och besättning är väl förtrogna med viktigare förfaranden för ballastvattenhantering, inbegripet driften av systemen för ballastvattenhantering.

Det är inte uppenbart hur en grundad anledning att anta att besättningen inte känner till de viktigaste procedurerna ombord för hantering av ballastvatten är tänkt att uppkomma, annat än genom att efterfråga intyg avseende utbildning i de specifika systemen eller genom att be berörda besättningsmedlemmar redogöra för sina kunskaper om systemen. Detta ryms dock inte inom ordalydelsen i lagens 5 kap 7 § 2 stycket. Nu behöver det inte påverka den materiella kontrollen givet att bemyndigandet utnyttjas till att meddela föreskrifter som står i överensstämmelse med IMO:s riktlinjer eller om sådan kontroll faktiskt genomförs trots lagens ordalydelse.

Det framstår likväl som olyckligt att lagen ger intryck av att Sverige tillämpar en mer begränsad inspektion än vad IMO:s rekommendationer medför. Fakultetsnämnden anser därför att de inspektionsåtgärder som rekommendationerna förskriver fullt ut bör inkluderas i själva lagen, snarare än att det i vissa delar bara möjliggörs genom ett bemyndigande att göra undantag från lagen. Det skulle skapa ökad förutsebarhet och även en tydlighet avseende Sveriges ambitioner på havsmiljöområdet. Ett bemyndigande kan ändå vara påkallat för att möjliggöra enkel anpassning till framtida förändringar i den internationella uppfattningen om av vad en inspektion bör omfatta eller för att kunna möta nya inhemska ambitioner.